

Dráva menti cigány népmesék

Legenda a hegedűről

Élt egy roma asszony az erdőben, akinek nem születhettek gyermekei. Egyszer odavetődött egy öreg anyóka, aki azt tanácsolta, hogy fúrjon lyukat a tökébe, annak belsejébe öntsön tejet, aztán igya meg a folyadékot.

Az asszony megfogadta tanácsát, és úgy tett, ahogyan tanácsolta.

Kilenc hónap elteltével fiúgyermeket szült, aki hamarosan szép legénnyé nőtt. Húsz éves volt éppen, amikor apja és anyja meghalt, árva maradt. Ekkor elhatározta, hogy világgá megy szerencsét próbálni.

Sokáig utazott, de nem talált rá a szerencséjére.

Történt egyszer, hogy a város kellős közepén találta magát, ahol megtudta, hogy a király elhatározta, hogy annak adja férjhez a leányát, aki olyant tesz, mit addig még soha senki sem.

A fiatal roma erőt vett magán, a királyi udvarba ment a hír hallatán, ahol a királytól megkérdezte, mit kellene tennie, hogy elnyerje a királylány kezét.

A király igencsak haragra gerjedt a legény merészségén, és azonnal a tömlöcbe vetette.

Nem sokára a börtönben meglátogatta a legényt a tündér királynő, a szegények és szerencsétlenül járt emberek pártfogója. Hogy kissé megvigasztalja a roma legényt, egy darab fahasábot és egy botot adott neki. Mondván, hogy a hajából húzzon ki néhány szálát, és azt erősítse a fahasábra...

Valójában így keletkezett az első hegedű. A roma legény a fahasábot szépen kifaragta, a botból vonót készített, és arra ráillesztette a tündér haját.

A fiatal roma ismét a király elé kívánt járulni, kérlelve, hogy hallgassa meg. Most az egyszer szerencséje volt, kérésére hajlott a király.

A trónja elé érve a legény megszólaltatta a hegedűjét, mely a királyból mosolyt és könnyeket csalt elő. Eddig még soha senkinek sem sikerült ilyet elérnie, így a királynak be kellett tartania az adott szavát.

A legény elnyerte a királylány kezét, és hegedűje megszólaltatásával, soha el nem múló dicsőséget szerzett.

A gazdag ember és a roma

Egy rogyadozó félben lévő kunyhóban nyolc gyermekével együtt élt egy roma család. Az apa minden nap, a munka végeztével, hazafelé menet kenyeret vett gyermekeinek, magának meg salátát és kevésnyi pálinkát.

Hazatérve gyermekeinek ebédet adott, maga pedig megette a salátát és megitta kevésnyi pálinkáját.

Az ebédet követően, ahányan csak voltak a putriban, élénk zeneszó kíséretében énekelni és táncolni kezdtek. Így teltek napjaik, örömben és vígságban, a kis kunyhó meg ragyogott a boldogságtól.

A rogyadozó kunyhójukkal szemben, egy előkelő nagy házban dúsgazdag ember lakott. Minden nap nézte a vigadozó roma gyerekeket, azon szomorkodva, hogy neki nem születhetnek gyermekei.

Egyszer a háza előtti kispadon ülve nézte az előtte folyó vígságot, és a következőket mondta feleségének:

– Asszony, fogj egy tarisznyát, tedd abba a megtakarított pénzünket, és vidd el a szomszéd romának, hogy szebb és jobb házat építsen magának és családjának. Nekünk hiába van sok pénzünk, amikor nincs szerencsénk a gyermekáldásban.

Úgy történt minden, ahogy mondta. A szomszédban lakó romának odaadták a sok pénzt, hogy építsen házat magának.

Azonban, ahogy a roma elfogadta az ajándékba adott pénzt, ő is a többi gazdag ember módjára kezdett el élni. Kerülte a szegényekkel való találkozást, a volt barátait. Házában nem szólt többé zene, sem ének, és senki sem perdült többé táncra. Ekkor magához szólította a feleségét, ezeket mondva neki:

– Figyelj rám, asszony, így többé nem lehet élni. Menj el a gazdag szomszédunkhoz, és vidd vissza neki a pénzt!

– Miért kellene visszaadnunk? – kérdi a felesége –, amikor szép házat építhetünk belőle, és a gyermekeink jövőjét is tudjuk biztosítani a kapott pénzzel.

– Nem osztom a véleményedet, a szerencse pénzzel nem vásárolható meg! Amióta pénzre tettem szert, minden barátomat elvesztettem, gyermekeim nem táncolnak, mint annak előtte, teljesen megváltozott az életünk. Ne vitatkozz többé velem, hanem tedd azt, amit mondok! – parancsolta a férj.

Az asszony lehajtott fejjel visszavitte a pénzt. Betérve a gazdag szomszéd házába felsorolta az okokat, hogy miért is hozta vissza a pénzt. A gazdag ember nem hitt a fülének. A szomszédasszony magyarázata szokatlan volt számára. Másnap a roma visszatért életének megszokott kerékvágásába: gyermekeinek kenyeret vásárolt, magának meg salátát és pálinkát.

És roskadozó kis kunyhójukban ismét megszólalt a zene.
Nos, sok idő elteltével a gazdag szomszédot érdekelte hogyan élnek szomszédjai, fogta magát és elment hozzájuk.

– Jó napot, vígan élő emberek! – köszöntötte őket illendően.

– Neked is jó napot kívánok, te gazdag ember! Gyere, térj be köznél! – mondta a házigazda.

– Eljöttem titeket meglátogatni, hadd győződjek meg saját szememmel, hogy jól vagytok-e? Miért adtátok vissza a pénzt, amire nekem nincs is szükségem? Ez kissé meglepett engem, beismerem, ezt nem vártam tőletek. Tudom, hogy nincs elég pénzetek, és szükségetek van segítségemre, ugyebár?

A házigazda erre ezt felelte:

– Drága jó szomszédom, valóban sok pénzzel ajándékoztál meg bennünket, komolyan arra gondoltam miképpen tudom majd elkölteni. No, a pénzhez jutással házam egyszerre csendessé vált, abból eltűnt minden öröm és gondtalanság, senki sem volt benne többé vidám. Mi már azt megszoktuk, hogy így élünk, és jobb így nekünk.

A gazdag ember erre visszatért a házába, majd elgondolkozott saját életén és a szomszédja szavain, majd ezeket mondta:

– Valóban így van. Habár van pénzem, nincs egy barátom se, senkivel nem barátkozok, nem járok el kocsmázni, társasági életem szóra sem érdemes.

Rögvest odahívta a feleségét és határozott szóval megparancsolta neki:

– Végig gondoltam mindent, holnaptól kezdve azon leszünk, hogy minél többet legyünk együtt a szomszédjainkkal, és gyakrabban elmegyünk a kávézóba, s elkezdjük a pénzt költeni, amit hiábavalóan őriztünk ideig. Lehet, hogy boldogabbak leszünk.

– Tegyük úgy, ahogy jónak látod – egyezett bele a felesége.

Ahogy mondták, úgy is lett!

A gazdag ember legelső vendége a szomszédja lett, a víg kedélyű roma, akit meghívott egy csésze kávéra...

Hogyan keletkezett a teknősbéka?

Jézus Szent Péterrel együtt járta a földet, ők voltak a világfelügyelők. Egy asszonnyal találkoztak, aki éppen kenyeret sütött. Nagyon kellett igyekeznie, mert a kukoricalisztből készült kenyér a sütés előtt szétesett.

Jézus megáldotta a kenyeret és az nemhogy nem esett szét, hanem magasabbra nőtt, mint a búzalisztből készített kenyér.

Amint megsült, az asszony kezdte volna kiszedni a forró kemencéből. Észrevette azonban, hogy koldusok jönnek hozzá. Az asszony nem akart adni nekik a kenyérből, inkább a kenyérsütő teknő alá bújt, és ráfeküdt a sütőlapátra, hogy a két koldusforma ne tudja kivenni a kemencéből a kenyeret.

Rövidesen rá, épp odaért hozzá Jézus és Szent Péter.

– Hol van az anyátok? – kérdezte az asszony gyermekeit, akik kijöttek a házból.

– Nem tudjuk – válaszoltak illendően.

Jézus ekkor elátkozta az asszonyt:

– Legyen belőled teknősbéka!

És az asszonyból teknősbéka lett. Ezért a teknősbéka a hasán sütőlapátot hord, a hátán meg dagasztó-teknőt!

Frankovics György gyűjtése

Megfejtések:

Csalamádé: 1.) Ha szerencsés vagy, még a kakasod is tojhat tojást. 2.) A vendég többet vesz észre egy óra alatt, mint a házigazda egy év alatt. 3.) A jónak a jobb az ellensége. 4.) A ház négy sarkából három az asszony vállán nyugszik.

Kitöltő: A nép azokban, kikkel századok óta együtt él, pusztán nyelvbéli különbség miatt nem akar idegeneket látni. (1. asztalitenisz • 2. Szentgotthárd • 3. Vízolyi Biblia • 4. Füstös képek • 5. Tótkomlós • 6. Akropolisz • 7. Magamnak mesélem • 8. öttusa • 9. Visegrád • 10. Tarasz Sevcsenko

Szudoku: a.) 2 • b.) 5 • c.) 137 • d.) 17 • e.) 68 • f.) 1 • g.) 169 • h.) 13 • i.) 25

Számrejtvény: Az egyik tizenkilenc, a másik egy híján húsz.